

genuum non esse, & non procedere ab ulla alia persona...

Non possumus nobis ideam Deo dignam proponere, que...

S. Augustinus iure animadvertit proprio loquendo, unum...

Trium divinarum Personarum fides est totius nostre spei...

Fidei formula, quam proferimus confidentes Trinitatem...

profecta est, cujus traditio constans est; semperque a si-

Recordemur nos adorare Trinitatem, cuius proprius, &

Cum morti proximierimus, & iam novissimis vite nostre...

Pietas Christiana non habet praestantius exercitium illo...

Fidei formula, quam proferimus confidentes Trinitatem...

Myfterium Trinitatis est omnia veritatem Christianam in principium.

Cum Sanctitas sit proprius Trinitatis caracter, & Sanctus non est a se, sed a se.

Constitutio, & Sancta Trinitas invocatio in articulo mortis est confidentia nostra.

Trinitatis Myfterium est, ut exercitium fidei, & caritatis.

Myfterii Mitis cognitio non habenda nisi per fidem, & demerita fidei subicienda est.

PARAGRAPHUS VI.

Delicti ex acceptis, superis que conlationibus lecti huius argumenti.

erati fuerunt Sanctae Trinitati per Baptismum, in illis...

Hic ordo est divinarum Processionum: Pater aeternus...

Naturalia principia, que faciliores efficiunt alios Fidei...

Quis hominum eo fuit ingenio, & intellectu praeditus...

Non extrema ex prerogativis Christianae Religionis est...

Antequam Dei Filius Myfterium hoc nobis revelaret, nulla...

Trinitatis Myfterium est incomprehensibile; hoc illud...

Quis hominum eo fuit ingenio, & intellectu praeditus...

Omnia Religionis nostrae Myfteria indigetatione subiectione mentis nostrae, post finem vero Trinitatis Myfterium.

Nulla habebatur quidem Myfterii cognitio, nequaquam nobis revelaretur.

Huius Myfterii incomprehensibilitatis ratio est subiectione illius luminis mentis nostrae, & nostrae cordis affectus.

Teneritas est & superbia non terenda velle penetrare hoc Myfterium.

Nobis credendum est hoc Myfterium, quia non possumus illa intelligere...

Magni hujus Myfterii caligo infirmare debet nostram fidem? possimus ne dubitare de his, que docentur a Deo, eo quia non possumus illa intelligere? hac profecto non est sententia Sanctorum Patrum, & Doctorum, qui e contra tenent, nullam in hoc haberi posse fidem sine tenebris. Quæ virtus esset Fides, S. Leo inquit; & quod illius meritum, si Fides in eo esset posita, ut crederemus ea, que sensibus, ac Spiritui patent? Effense hoc magnum Deo Sacrificium sequi iudicium ipsius, ubi consentiret cum nostro, & fateri veritates, que sine fluctu negari non possent; sed nonne esset afficere Dominum Verbo illius? non fidere testimonio ejus, & apertas exigere probationes earum rerum, quas nobis revelare dignatur? Quæ temeritas! quæ audacia! Velle submittere iudicio rationis sue, & opponere velle infirmum hunc luminis radium, quem communicavit nobis cum infinita claritate abyssi, qua illustrat omnia, & quam nullus sustinere potest intatus? Aeterna, & immutabilis Veritas, Ecclesia tuæ revelati Myfterium adorabile Trinitatis, & Fidelibus omnibus præcipi, ut credant quicquid ipsa revelavit; & modicum ingenium, cuius lumina adeo brevita, & finita sunt, ut valgatissima quæque ignoret, ut sese confundat, & negotiosa illi minima quæque faciantur quod fallitur quotidie in discussione negotiorum, que facillima sunt; quod eger duce, & rectore, a quo in singulas horas corrigatur; modicum hoc, inquam, ingenium audebit ad examina revocare quicquid illi nunciatur nomine Creatoris sui, & deliberabit, utrum fidem habere debeat divinis Oraculis, eo quod non cognoscit illa? O Deus! fateor me nihil de tanto hoc Myfterio cognoscere; hac omnia superare, turbare, confundere intellectum meum; verum tamen firmiter credo quicquid dixisti, quamvis sensus mei fidei mea adversentur. Quamvis infirma ratio meo repugnare videatur; quamvis non alia habeam ad id credendum argumenta, nisi Verbum tuum, credo, & adeo certus sum veritatis hujus Myfterii, ut minime dubitem in hac fide statueri spei omnem æternæ meæ felicitatis. Hoc Myfterium incomprehensibile est; & adorandum est; quicquid in oppositum affert ratio. P. de la Colombier, serm. de Myfterio Trinitatis.

Si tua mens rebellat, ex quo proponitur illi tanquam objectum fidei diviæ, Myfterium imperferabile; quam primum redigeris ad nihil credendum de omnibus catholicis veritatibus: quandoquidem ne una quidem est, quam Spiritus humanus valeat concipere. Quicquamne in Deo est, quod minime excedat caput mentis tuæ? potestne comprehendere quomodo replat locos omnes, quantumvis dividi non possit? quomodo ex nihilo omnia fecerit, quomodo motum tribuat rebus omnibus, cum ille non moveatur? quomodo in seipso infinitam Justitiam cum infinita Misericordia conciliat? quomodo sexcenta in Mando patiarum mala, cum ipse illa prohibere possit, & nihilominus illum sapientius non possit moderari? Mirumne est, si Dei Essentia complectatur res incomprehensibiles, & que mutuo semet videntur evertere; quoniam iudicia ipsa illius adeo profunda sunt, ut mens nostra ibi puter invenire aperitissimas contradictiones, cum illas revocat ad examen? Ululante adeo subtilis, ac perspicax doctor fuit, quoniam aberraverit in consideratione harum rerum omnium, si adeo fuerit audax, ut illas perscrutari voluerit? nonne cogimur oculos claudere ad aspectum Providentiæ tot Myfteriis affluenti; abrenunciare omnibus luminibus nostris; ignorantiam nostram fateri, & cum S. Paulo exclamare: O altitudo Sapientiæ, & Scientiæ Dei, quam invisibilia sunt iudicia ejus, & viæ ejus incomprehensibiles! sed volumus ipsi comprehendere Deum, ipsi inquam, qui nondum comprehendimus minimum opus illius, qui nosmetipsos non comprehendimus, quod animat, & quomodo corpus communicet Animæ, que tota Spiritualem est, affectus, quibus turbatur? quomodo efficitur cogitatio, cuius imaginem servas in memoria tua, in qua objecta omnia, que ingressa sunt per sensus tuos, semet pinxerunt in imaginatione tua? Oculos aperio, & ecce Imagines eorum omnium, qui in templo hoc sunt, in ictu oculi tibi delineantur, quin confundantur, vel alia ab aliis deleantur, quamvis spirituum, in quo congregantur, sit indivisibile. Naturam omnem scrutare, nihil invenies, quod non pariat admirationem; nihil, quod te non humiliet, nihil quod tibi non aperiat imperitiam tuam. Sed quid? omnia Dei opera sunt incomprehensibilia, omnia producta sunt, omnia subsistunt, omnia multiplicatur per vias perspicacissimo cuique ignotas, & vellemus in Creatore omnia aptari obscuris spiritus nostri luminibus? Exerce tuum acumen in detegendis causis tot miraculorum, que in Natura contingunt, antequam appices te contemplationi Auctoris earum. Saltem experire in arborum foliis, vel in aliquo insecto, neque tibi videbitur mirum aliquid inventi incomprehensibile in Deo, cum minime intellexeris ea, que in creatis sunt mirabilia. Idem.

Cognatio, quam nobis præbet Fides licet confusam, & crassam hujus Myfterii, adtrahit nobis ampliore, nobilitateque ideam Supremæ hujus Majestatis, pæ illa, quam habere possumus in hac vita per omnia argumenta, omnemque nifus humane mentis. Nam quamvis intelligere nequeamus, quomodo divina Natura in tribus Personis subsistat, & ibi inveniamus Oppositiones, quas ratio nostra explana nequit; audeo tamen dicere hanc ipsam incomprehensibilitatem id esse, per quod eandem essentiam intelligamus; quemadmodum unus ex primis Christianis auctoribus dicere confueverat de antiquis Philosophis, qui nunquam melius Dei cognoverant magnitudinem, quam cum abiecerunt spem omnem eam cognoscendi: *Majestatem Dei intelligendi desperationem senserunt.* (Mimus. Felix in Octavia.) Sed hoc nullibi melius adimpleri potest, quam in hoc Myfterio incomprehensibilitatis: profecto si illud penetrare possemus, & si Deus, quamvis infinitus, contineri posset capto spirituum nostri, hoc non esset magnum aliquid, quia captus hic magnus non est; sed scire omnia entia creata, omnes beatos Spiritus simul conjunctos, omnes sublimiores intellectus illic actingere non posse; hoc mihi tribuit cognitionem nobilitatem, atque præstantiorem. Dicitur mihi unus esse Deus, Natura una; una Essentia divina, sed in tribus Personis subsistens, quarum una non est alia, quantumvis earum Essentia simplicissima sit, indivisibilis, & incapax multiplicati recipiendi; non equidem illum agnosco, sed per hoc ipsum agnosco Dei magnitudinem majorem esse omnibus cogitationibus, & conceptibus meis; quamobrem, cum Apostolo exclamo: *Oh altitudo, o abyssi, o profunditas Divinitatis.* Addunt in hac Augusta Trinitate, Patrem esse non antiquiorem Filio; Filium non pendente a Patre, eique non inferiore m; Spiritum sanctum ab utroque procedentem, qui posterior sit alterutri: hoc intelligere non possum, & mens mea evanescit in his mirabilibus; sed finalac animam ad verito ad cogitationem meam, & dico: igitur Deum hunc magnum esse, quoniam qui propius accedit ad sublimem hanc Majestatem, pondere gloriæ ejusdem opprimitur: *Oh altitudo!* perquam enucleare mihi hoc Myfterium, divinas hæc Personas continere aliam in alia per admirabilem circumcircumjectionem, ut loquitur Theologia; unde fit, ut ille fe possideant, fe continent, & vicissim comprehendant, relationes divinas concipi non posse sine Essentia, que una, eademque res est cum illa; quamvis per ineffabile secretum hac eadem divina Essentia concipi valeat sine relationibus, quibus terminatur; itane comprehendis? Ego vero certus non sum, quia hæc veritates rationem superant, & omnis hominum subtilitas eas comprehendere non potest. *Oh altitudo!* sed confesso ista esse, ut habeas sublimiorem de ipso Deo conceptum. Auctor sermonum in omnia Ethica & moralis argumenta Tomo 1. Myfterium.

Si in hoc Myfterio procedimus per luminaria rationis nostræ juxta revelationem factam nobis a Deo, & per similitudines, quas a creatis rebus mutuamus, licet hæc luminaria sint obscura, & imparia comparationibus, quibus utimur; tamen adtrahunt nobilitatem nobis ideam præ istis, quas sibi finxerunt sublimiora Mundi hujus ingenia, & non video nisi illa, que ex nobismetipsis accipimus, quoniam facti sumus ad imaginem, & similitudinem Dei. Deus igitur, o fideles, producit in seipso per vim, & infinitam Intellectus sui fecunditatem, Verbum, quod est forma cognitionis sue, quemadmodum videtis nos effingere nobis Imaginem rerum, quas concipimus, que Verbum est interius, quo exprimumur, & reperitur. Quod accidit in nobis, fit in Deo; sed modo longe nobilitati, & cui major vis inest exprimeandi, & qui expeditur est ab imperfectioribus, que in hominibus occurrunt. Profecto si tu concipiens temetipsum, vitam dare posses huic Imagini, quam formas in te, si in locum accidentis minuti, & fragilis aliud efficeres solidissimum, atque subsistens, si in locum phantasmatis aliam faceres temetipsum, si in locum hujus multitudinis, atque æstus cogitationum sibi invicem succedentium, & inconstantium, non secus ac spiritus noster evolat, & mutatur, tu unam efficeres, que cum temetipso, & simul omnia repræsentaret; & in simplicitate sua esset rerum infinitarum Imago; accideret, ut in una tantum cogitatione diceres omnia, & in solo conceptu, mens tua fere exhauretur, quia posset aliquid novi producere; ut hæc imago esset alter quidam ac tu, æque perfectus, & completus ac tu, habens quicquid habes ipse, cum hac tamen exceptione, quod illa id abste receperit; & tu es principium illius. Quod si alioquin necesse fuisset tibi illam producere, quin posses prohibere; illa neque tibi gratiam esset habitura, neque in re aliqua tibi esset inferior, cum esset æque veritas, & nobilitas, ac temetipso; quod fieri non potest in creatis rebus; sed fit in Deo ab æterno, qui per infinitam Intellectus sui cognitionem, producit Imaginem profus similem sibi in seipso, & que est Verbum illius, & Filius ejus, cui eadem est natura, eademque substantia, ac illi: *non inanis, quia Verbum, non vana, quia Veritas, non muta, quia Verbum.* Imagines alia mutæ sunt; hoc vero est ipsum Verbum; alia sunt ima-

Quo d' fectus de hoc Myfterio per revelationem Dei, nobilitatem nobis tribuit ideam Dei, quam quicquid formi vixit rationis inu-mine percipitur.

Nobilitatem nobis tribuit ideam Dei, quam quicquid formi vixit rationis inu-mine percipitur.

Quid nobis faciliorem efficiere possit hujus Myfterii fidem.

Quomodo debet animus esse in hac vita inchoare, quod nobis æternam faciendum erit in altera, quemadmodum Saluator ipse testatur; *Hæc est Vita æterna, ut cognoscant Te solum Deum, & quem misisti Jesum Christum.* (Joan. 17.)

Quia hæc omnia erant veritates, que sperantur rationem illorum.

imaginationis nostræ phantasmata, sed hæc Veritas est originaria, Aeterna, & subsistens; alie mortuæ sunt, sed hæc est ipsa vita. Quod diximus de Verbo, & secunda Trinitatis Persona, hoc ipsa dicendum est de tertia, scilicet, Patre, & Filium videntes de ad Magnos, adeo Perfectos, sese invicem diligere toto pondere propensionis sue, ideoque Amore infinito, & quantum merentur; nam sicut Deus cognoscit seipsum toto capto Intellectus sui, amat etiam te toto studio Voluntatis sue; quantum Intellectus infinitus suus detegit illi te amabilem esse, tantum magnus Cor ejus fuit intendi vires ad sese amandum, & calor unius minor non est, quam fulgentia lumina alterius; ita ut sicuti Pater Aeternus cognoscens seipsum producit Filium suum, qui est Verbum suum; ita Pater, & Filius amantes de amore, qui par est objecto suo, in unitate Principii producant Spiritum sanctum, qui est amor substantialis, Deus non secus, ac duæ ceteræ Personæ, utriusque in omnibus æquales. Ita igitur quouique ratio nostra propter revelationem procedere valeat, nam reliquæ similitudines, Symbola, vel exempla nihil præterea docere nos possunt. Auctor recent.

Judicare possumus, quot & quam sublimis sensus affert nobis hujus Myfterii revelatio, si comparatur cum sensibus illorum, qui non noverunt illam: etenim, quot prodierunt, quot errores, & quot infanz opiniones de Divinitate? non loquor solum de Idololatriæ, qui illum everterunt, dividentes unitatem Essentia sue per monstruosam hanc multiplicatam; ita ut in sola urbe Rome, teste S. Augustino, fuerint quadraginta mille Divinitates; & ultra; sed etiam de magnis ingenis, qui lumine rationis sue cognoverunt, unum tantummodo esse Deum, & que tibi non inxerunt nisi indignas divinz hujus Majestatis ideas; credentes alii hanc esse intelligentiam quamdam inhzarentem primo mobili, quia aliud curaret, quam movere primum Cælum, ideoque illam faxerant omnis Justitiæ, & Providentiæ expertem. Alii dederant illi Corpus, & animi affectus, & vitia, non secus ac hominibus. Alii eum libertate privarunt, ita ut ineret Mundum cæco fato circumagi, quod omnibus sceleribus aditum aperit. Alii denique, ut Apostolus inquit, mutarunt naturam Dei in similitudinem abjectissimi hominum brutorum, quibus thura adoleverunt, quod efficeret debet, ut plerumque miram hominis cecitatem rationi sue tradidit. Sed post hujus Myfterii revelationem, tunc inceperunt homines sublimem concipere ideam, & fovere fidem dignos Deo, quem incomprehensibilem confessi sunt. Auctor sermonum in omnia argumenta, Ser. Tomo 1. Myfterium.

Gloria Dei est cognosci a Creaturis suis per ignorantiam sue confessionem, eodem modo præter propter, quo certitudo maris latitudinem, quo oculis nostris videtur major fieri, prout ad illud simus propiores; percellimur enim secreto quodam timore, qui cum stupore nostro commisceatur, & nunquam illam majorem concipimus, quam cum oculis in tanta extensione laborat, & deficit, quin terminus illius detegere valeat. Similiter quo magis meas in Divinitatis abyssi laborat, & evanescit, centes illam esse profundiorum, & adstruit sibi æqualem conceptum magnitudinis Dei. Oceanus modicus esset, si oculi nostri posset ab uno ad extremum aliud pertere; & Deus finitus esset, si posset capi mentibus nostris; quapropter profunda meditatio Entis hujus infiniti sanctam nobis inspiat formidinem, que inde proficitur, quod quo magis ad illum accedimus, eo magis cognoscimus, nos fulgorem illius subsistere non posse, & quicquid conamur, ut ita dicam, ad delibandam Divinitatem, & non æquenda ejusdem extrema, faremur nihilominus, Deum, ut dicit Apostolus, habitare lumen inaccessibleis. Idem.

Tantum abest, quoad incomprehensibilitas Dei deterrere nos debeat a querenda illius cognitione, ut immo hæc mentis nostræ potissima esse debeat occupatio, quemadmodum est etiam dignissima; hoc enim est in hac etiam vita inchoare, quod nobis æternam faciendum erit in altera, quemadmodum Saluator ipse testatur; *Hæc est Vita æterna, ut cognoscant Te solum Deum, & quem misisti Jesum Christum.* (Joan. 17.) Creatura omnia loquuntur nobis de perfectionibus ejus, nobisque suadent, ut illum contemur, & adoremus per proprias perfectiones suas, que totidem sunt emanationes, & totidem veluti leves adumbrationes earum, que in hoc supremo Eate resident. Idem.

Cum homines duces sequuntur solam rationem suam, aberrarunt penetrare volentes divina Mytheria solis luminibus intellectus sui. Ratiocinatio sunt de Mundi fabrica, de Cælis, de elementis, aliisque operibus, que Potentiam, atque Sapientiam exitim hujus Opificis repræsentant, quod si eo pervenerant, ut Auctorem tantorum operum cognoscerent, neque illum glorificaverunt, evanuerunt, inquit Apostolus, in luminibus suis, & Deus in tenebris ipsorum illos reliquit. Quod autem fecit Deus, ne iterum aberrarent? annuuntiarunt veritates que rationem superant, & eas præsertim, que ad Trinitatis adorabilem Mytherium pertinent; ut qui sese Verbo ejus submercerent, salvari possent, reprobaris superbis, qui velleat, secum iam rationem suam de omnibus terpe iudicium, quamobrem sicut X. Paulus: *quia in Deo Sapientia, non cognovit Mandatum per Sapientiam Divinam: placuit Deo, per stultitiam prædicare salutem facere credentes.* (1. ad Cor. 1.) Quia noluerunt obsequium præstare Deo, non poterunt illum cognoscere per Sapientiam suam, & ipse dignatus est eos regere per stultitiam illis Veritates, que rationem superant. Idem.

Trinitas adorabilis non effes Deus meus, nisi excederes rationem meam, & Cor meum non posset amare, & adorare Te tanquam Deum meum, si spiritus meus Te posset comprehendere; neque enim infinita esses, nisi esset incomprehensibilis, & Deus non effes, nisi effes infinita. Quo minus te intelligo, eo magis te credere debeo, & magis Te debeo adorare. Quo magis superas cognitiones meas, eo magis mereris obsequium, & amorem meum; modo es objectum fidei meæ, mox amque adorationum, & aliquando eris objectum Beatitudinis meæ, & unicuique Amor meus. Modo es subjectum meriti mei, & eris aliquando remanentio, & Beatitudo mea; nunc abscondis Te mihi, ut augentur merita mea, tuæ deleges Te mihi, ut illa corripas. Nunc melius nequeo honorare Te, nisi per reverentiam, obsequia, silentium meum, & nolo silentium hoc abrumperem, nisi ut conjungar cum Seraphim, dicens cum illis Tibi, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Deus exercituum.* Quandoam, Trinitas adorabilis beati erimus eadem beatitudine, qua Tu, quandoam eadem erit occupatio nobis, que Tibi, videlicet, possidere Te, amare Te, & in omnem æternitatem Te glorificare; P. Nippon Tomo 2. Christianarum Consolationum.

Salvari possent, reprobaris superbis, qui velleat, secum iam rationem suam de omnibus terpe iudicium, quamobrem sicut X. Paulus: *quia in Deo Sapientia, non cognovit Mandatum per Sapientiam Divinam: placuit Deo, per stultitiam prædicare salutem facere credentes.* (1. ad Cor. 1.) Quia noluerunt obsequium præstare Deo, non poterunt illum cognoscere per Sapientiam suam, & ipse dignatus est eos regere per stultitiam illis Veritates, que rationem superant. Idem.

Trinitas adorabilis non effes Deus meus, nisi excederes rationem meam, & Cor meum non posset amare, & adorare Te tanquam Deum meum, si spiritus meus Te posset comprehendere; neque enim infinita esses, nisi esset incomprehensibilis, & Deus non effes, nisi effes infinita. Quo minus te intelligo, eo magis te credere debeo, & magis Te debeo adorare. Quo magis superas cognitiones meas, eo magis mereris obsequium, & amorem meum; modo es objectum fidei meæ, mox amque adorationum, & aliquando eris objectum Beatitudinis meæ, & unicuique Amor meus. Modo es subjectum meriti mei, & eris aliquando remanentio, & Beatitudo mea; nunc abscondis Te mihi, ut augentur merita mea, tuæ deleges Te mihi, ut illa corripas. Nunc melius nequeo honorare Te, nisi per reverentiam, obsequia, silentium meum, & nolo silentium hoc abrumperem, nisi ut conjungar cum Seraphim, dicens cum illis Tibi, *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Deus exercituum.* Quandoam, Trinitas adorabilis beati erimus eadem beatitudine, qua Tu, quandoam eadem erit occupatio nobis, que Tibi, videlicet, possidere Te, amare Te, & in omnem æternitatem Te glorificare; P. Nippon Tomo 2. Christianarum Consolationum.

Satis non est ore confiteri, a nobis credi, Deum unum in Personis tribus; ad hoc vitam ducere debemus hac fide dignam, Evangelio, & revelationi hujus Mytherii conformem. Cum Saluator dixit Apostolis fides: *Evangelio docete gentes, baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.* (Matth. 28.) Itam subjicit, docentes eos servare quæcumque mandata vobis. Vult a nobis obedientiam cum fide conjungi, mox Sanctitatem cum fide insegritate, Præceptorum suorum observantiam cum Spiritum nostrorum submissis suis veritatibus, quas nobis revelat. Quil autem æquus ac rationabilis hac unio? quid magis appositum ad sanctandam nobis vitam Sanctitatem, quam fides magis hujus Mytherii? Quil validius ad corda nostra ad Deum pertrahenda, Deique amorem in nobis cleandam, quam videre Patrem donantem nobis quicquid habet carissimum, mittentem nobis Unigenitum suum, qui pro nobis vitam suam esse effusus? Videre Patrem, & Filium mittere ad nos Spiritum sanctum, qui vult habitare & operari in nobis, & animas, atque corpora nostra sibi in Tempia, atque domicilia convertere? Videre nos a Patre in Filios adoptati, & videre nos a Filio sibi coaptari tanquam membra, & a Spiritu Sancto, tanquam Tempia sanctificari, & consecrari? Nos a Patre ad gloriam, per Misericordiam suam evocari, nos per Justitiam Filii ad promereri, & per Spiritum sancti gratiam illuc adduci? Per Spiritum sanctum, cum fide nostra jungimus, & aditamus, ut amor per praxim quorumcumque honorum operum in nobis operetur. P. Chausse serm. de hoc Mytherio.

Nullum est humilitatis genus, quod magis hominem submittat, quam quod eum cogit rationem mentemque suam subicere: Spiritus enim hominis primum illud est, cujus possessionem adit superbia, non secus ac novissimum opus est, ut subiciat mentem suam, & agnoscat suam infirmitatem ad aspectum adorabilis Trinitatis, quam Fides nobis proponit: *In captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* (1. ad Cor. 2. 10.) Donec hominis ratio non aliud objectum habuit nisi Deum, noluit sese captivare, ut cæce crederet in illum, quam proptis luminibus uretetur; contra vero oblectata est cogitare primum hoc Eas, existentiam ejus demonstrare, & cognoscere, ut trudere divinas perfectiones ejus. Illas im mentis, Potentia, Justitia, Bonitas, Providentia erant natus ager, in quo exercebat liberalitatem suam; sed opus fuit, ut superba Philosophia hic siteret volatum suum: donec non agitur, nisi de essentia, & existentia Dei, potuit illi quidem exereare conatus suos; sed ubi agitur de unitate Essentia, & de Personarum Trinitate, lateatur oportet suam infirmitatem, atque ignorantiam. *Explicimus serm. prædictus Dominici pro die SS. Trinitatis.*

Ceteris in Mytheriis, que in Religione nostra venerantur, ratio aliquam invenit veritati resistentiam, verum non ita humiliatur; quantumvis sint admirabilia, propius tamen accedunt ad hominem: Deum vero in Incarnatione hominem factam. Hoc paullisper avertit rationem meam, sed hic Deus est Deus Puer, hæc igitur, atque circumferibit fines spiritus mei, tandem enim minime persudare possum hoc non esse omnino impossibile; de hoc enim Philosophi veteres nonnulli ita cogitabant: Si consideres morem Dei aliquid mihi statim horridum videtur, sed hic Deus maricens est Homo Deus, & imaginatio aliquid inventi quod illam remoretur. Dei Reductio me statim perstrigit.

Nonne nobis esse debet conformis hujus Mytherii habitus?

Al credenda Dei existentia, ratio nullam vim passa est; sed ad credendum Unitatem Personarum, necesse fuit ut seipsum captivaret.

De rebus Mytheriis ratio tantum vim passa non est; quare in Mytherio Trinitatis?

clari; fieri etiam non potest, ut fiat plures Dii: tamen...

Q Deus majesticus, quam admirabilis es in tanto Myfterio...

Ubi ingreditur plenitudinem æternitatis lucem intellectus nostri...

Quod intelligere nequeo, Domine, quod nequeo detegere, id credere possum...

Trinitas summopere liberalis, atque benefica, quibus sceleribus...

me dereliquisti Patrem huic, cui, tamquam, Creatori meo...

Quod Deus aliter ostendat se beatis, ac hominibus super terram...

Judeorum Populus erat profecto magis dilectus Deo, quam ceteræ nationes...

Myfterium hoc præcæ dubio primum obtinere debet locum inter nostra Myfteria...

Incomprehensibilis huius Myfterii longe alia videtur...

Deus nobis declarat hoc Myfterium...

Per Trinitatis Myfterium...

deliberat, confert simul, plures Personæ loquuntur, & nihilominus...

Myfterium adorabilis Trinitatis nonne est, abest invidia verbo, principium, & fons omnium Myfteriorum...

Huius Myfterii hoc inest proprium, quod non solum alia Myfteria...

Adorabilis Trinitas! Tu eris aliquando nostræ felicitatis obiectum...

Quidquid dicitur positum de Deo, nihil est, ejus Essentia, & quæque...

Gerimus in nobismetipsis augmentum huius Trinitatis Imaginem...

Domine Deus meus, qui donasti me rationis usum, quod cognoscere...

Per hoc divinum Myfterium, restituit in nobis Deus hanc cum seipso...

Quamvis omnia creata nos doceant...

Quomodo in nobismetipsis...

Quatio ad Dei ne perdat, a nobis delectore...

Hoc Myfterium repræsentavit in nobis...

utrum summam habeamus ideam magnitudinis Dei, quæ nostrum replet memoriam, & obliterat æstimationem di-

preſerat Deus similitudinibus suis, nec invenio. Heu Christiani! quamplurimi sunt hodie, qui flagitiis suis hæc omnia deleverunt lineamenta, & nullam amplius habent no-

MYSTERIUM EUCHARISTIÆ.

Quatenus est Sacrificium; Sacrificium Altaris, Missa &c.

MONITUM.

Eucharistia jam verba fecimus in Tomo secundo Bibliothecæ moralis tit. de communione. Videlicet quatenus Jesu Christi Corpus a Fidelibus recipitur, ibique Jesus egimus præparatione ad illud recipiendum idonea, de fructu, quem ex eo debemus percipere, deque his rebus omnibus, quæ ad sanctam Communionem recipiendam, aliquid conferre possint: Sed cum hoc Eucharistia Myſterium considerandi pos-

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus Argumenti Synopsis.

De factis in eam commemorationem. Luca 22. His verbis tota innititur supra illa facultas, quam receperunt Apostoli offerendi magnum Christianæ Religionis Sacrificium; ita ut, quemadmodum verba, per quæ Dei Filius divinum hoc instituit Sacramentum præstata sunt, & operantia mutationem panis, & vini in substantiam Corporis, Sanguinisque sui; ita hæc alia verba, hæc facite, Apostolos suos converterint in totidem legis novæ Sacerdotes, eisque contulerint veram facultatem mittendi, & offerendi in Altari hoc idem Corpus, & hunc eundem Sanguinem in Missæ Sacrificio. Hoc etiam significat Verbum illud, facite, quod in linguis omnibus Hebræica, Græca, & Latina, eandem vim habet, eandemque significationem. Hoc facite, hoc est sacrificare, sicut ego sacrifico; quasi diceret illis: Amor, quo vos complector efficit, ut præverterem mortis meæ Sacrificium, meipsum immolans propriis manibus: sed hic excessus caritatis mihi non dandum satis est, illud instaurare volo omnibus sæculis per manus vestras; quamobrem confero vobis hoc ipsum faciendi potestatem. Hinc sequitur augmentum, & adorabile Sacrificium, quod in Altaribus nostris quotidie peragitur, verum esse, & unicum Religionis Christianæ Sacrificium, quatenus subrogatum in locum Sacrificii Cruentis, quod semel tantum in Cruce oblatum fuit, & quod reapte totum omnino est idem, alio dumtaxat modo oblatum, sed qui illud perfecte representat. Sub excellenti hac idea mens est mihi illud vobis representandi, ostendendo. 1. Hoc exhibere Sacrificium Crucis; ideoque inspirare debere nobis sublimem ideam ejusdem, & singularem in nobis genere debere reverentiam, cum eidem assistimus. 2. Hoc continere in se omnem illius virtutem, quod in nobis debet parem æstimationem honorum, & infiniti thesauri, quem in illo posuimus. 3. Nobis applicare meritum, & fructum, quod cogit nos, ut redigamur in itam efficiendum ejusdem participes, & utendi incomprehensibili utilitate, quam inde percipere possumus. Hic est ordo, & sermo totius partitio.

Pro prima parte: Dico: Sacrificii hujus Eucharistici præstantiam in eo sitam esse, quod institutum fuit, ut representaret nobis Sacrificium Crucis, ejusque memoriam

in nobis perennaret. 1. Ostendendum est, nullam esse Religionem sine Sacrificio, & Religionem Christianam, cum omnium sanctissima sit, ac perfectissima, carere non posse, adeo essentiali cæremonia: Sacrificium Crucis esse non posse perpetuum novæ legis Sacrificium, cujus rationes rite expositæ contra hæreticos occurrunt in paragrapho quinto; unde inferendum est, hoc esse non posse, nisi Sacrificium Altaris, quod est oblatio illa mundi, de qua verba facit Malachias Propheta, & quæ offertur in omni loco, atque a Propheta Daniele vocatur Juge Sacrificium: Sacrificium perenne, & quod singulis diebus iteratur; quod Sacrificium Crucis convenire non potest. 2. Sacrificium Missæ taliter esse representationem Sacrificii Crucis, ut omnino sit idem, & differat solum in modo, quo offertur, & ab aliis etiam representationibus. Hanc eandem rem continere, cum reliquæ Imagines fere excludant realitatem ejus rei, quam representant; quibus addendum est, hanc representationem in eo sitam esse, quod Corpus Salvatoris, vi verborum mystice hinc quidem seorsim positum est, inde vero Sanguis, quod representat realem effusionem, quæ facta fuit in Cruce, ex quo iudicium ferri potest, quæ reverentia, quæ contritio, & quibus sensibus pietatis sit divino huic Sacrificio assistendum.

Pro parte altera, quomodo hoc Sacrificium contineat virtutem omnem Sacrificii Crucis, ac nobis applicet illius meritum, atque fructum. Facile est videre, quam Theſaurum Dei Filius nobis reliquerit, quam uberem meritum copiam inde percipere valeamus; quem fructum sperare, quoniam illud offertur possumus pro nobis, & pro aliis, pro remissione peccatorum nostrorum, & ut finalem perseverantiam obtineamus &c. Ibi reperimus fontem gratiarum omnium, atque in omnibus necessitatibus nostris præsidium: ita cum divino huic assistimus Sacrificio, possumus quidem nosmet convertere ad hunc Deum pro amore nostro immolatum, fidenter ad illum confugere, & sperare, futurum ut nobis concedat, quod ipse ad salutem nostram necessarium esse conſuevit.

Pro tertia parte, quæ secundam consequitur, ostendi possunt ea bona, quæ divinum hoc Sacrificium nobis procurat. 1. Nobis rationem suppeditat mulcendi iracundiam Dei, quem quotidie novis criminibus offendimus, offerentes illi Sanguinem eundem, qui pro nobis fuit effusus in Cruce. 2. Possumus enim tantum reddere, quantum ab illo recepimus; offerimus enim illi Deum ipsi æqualem. 3. Si quo-

quotidianis nos cumulat beneficiis, dat etiam quomodo eidem non ingrati esse valeamus, &c.

II. Nihil dignius est nostra attentione, & obsequiis, quam sanctissimum Missæ Sacrificium. Duæ rationes de hac re suadere vobis debent, quæ duplici verbo tota erunt hujus sermonis partitio. 1. Quia Deo offertur, 2. quia in eo Deus offertur; videlicet: Adorabile hoc Sacrificium bifariam considerari potest, & sub duplici ratione, quod spectat ad objectum illius, quod Deus est, & ad ejusdem subiectum, quod Deus pariter est. Revera, quod nobismet in Altarium Sacrificio proponimus, est Deum colere, & hoc pacto, Deus illius objectum est, sed ad melius colendum in hoc Sacrificio Deum, præstantem illi hominem Deum; ideoque Deus quoque est ejusdem subiectum: utraque sermone hujus pars vos erudiet de re maxime necessaria, hoc est de Sacrificio. Et immitentes vobis sublimes ideas magnitudinis Dei, excitabit in cordibus vestris omnes sensus Religionis.

Partis prima. Sacrificium Missæ summopere venerabile est, quia offertur Deo; hinc sequitur. 1. Quod illi assistere, est interese actioni maxime, quæ in Christianismo peragatur; unde fit ut in vetustissimis liturgiis Sacrificium vocetur actio antonomastice. 2. Esse assistere actioni, cujus finis immediatus est honorare Deum. In omnibus aliis officiis dicere possumus fere hominem agere propter se, suamque utilitatem; veluti cum orat, orat ad gratias Dei sibi promerendas; sed in Sacrificio nihil aliud spectatur, quam honor Dei. 3. Esse assistere actioni, quæ in semetipsa sumpta consistit præsertim in creatura humilianda coram Deo, 4. Esse assistere actioni, per quam cultus adorationis, supremæ, inquam, adorationis potest præstari extrinsece, & authentice Deo; nam in ceteris omnibus actionibus non fit hæc publica, & sollemnis professio submissionis erga illum.

Partis secunda. Sacrificium Missæ est Sacrificium summopere venerabile, quia in illo offertur Deus, quæ in re tria considerari possunt. 1. Cum pergitur ad Sacrificium, quod Ecclesiæ celebrat, pergitur ad Sacrificium mortis Dei; igitur per apertas injurias audent illi illudere, non secus ac Judæi, qui crucifixerunt illum; nonne digni sumus gravissimis suppliciis? 2. Cur Deus misericordie immolatur se in Aræ Sacrificio? ut nos doceat, & nobis opem ferat facientibus ea, quæ sine illo facere non possumus, nempe ut honorem Deum, quantum Deus & meretur, & postulat. Sed dum Jesus Christus in hoc victimæ itatu colit Patrem suum, videtur ipsi delere scandalis nostris honorem omnem, quem per exanitiones suas reddidit illi. 3. In hoc Sacrificio Salvator agit de hominum reconciliatione cum Deo; hinc concitiamus quinam sensus ferendi sint nobis in hoc expiationis Sacrificio. Hæc est partitio Ræser Bourdaloue.

III. Ex his, quæ ad Missam laudandam accedunt, sunt. 1. Qui non omnem habent cognitionem, quæ esse habenda. 2. Sunt plures, quibus non est pietas omnis, quæ requireretur. 3. Denique longe plurimi sunt, qui ipsam dedecorant sanctitatem. Primi eruditi sunt, Secundi sunt excitandi ad adificandos eos, a quibus in hac videtur actione, in qua sibi pietatem, & religionem non deesse debent ostendere; Tertii demum sunt confundendi: quæ tres sunt sermonis hujus partes.

Quoad partem primam, in qua erudiendi sunt illi, qui non habent eam hujus Myſterii cognitionem, quæ esse habenda; satis est explicare doctrinam S. Augustini de Sacrificio, in quo Deus simul est offerens, oblatum, & oblatio. Deus offerens se Deo, hæc veritas est Religionis; Deus oblatum a semet Deo pro nobis, hæc est Religionis prærogativa; Deus qui dignatur seipsum offerre per manus nostras, hæc est indulgentia, & utilitas Religionis; hæc omnia tenere debet Christianus, ut magni hujus Myſterii habeat cognitionem.

In parte altera, quæ spectat ad eos, qui Missæ adstantes non omnem habent devotionem, quæ habenda esset, ut excitentur, & animentur; satis est revocare in mentem magnum illud principium, quod in omnibus hujus argumenti sermonibus supponendum est: ea quæ in aris nostris sunt, fieri in memoria ejus, quod factum est tempore Passionis Domini, quam toties annunciamus, quoties Missam celebramus, eique Populus adit. 1. Ibi videtur Jesus Christus humanis oculis criminibus, cum ad Calvarium ascendit. 2. Videtur illic Salvator expians hominum peccata, cum fuit Crucifixus. 3. Videtur illic idem applicans supremam medicinam peccatis hominum, cum pro illis suum effudit Sanguinem. Impossibile enim est, ut qui hæc omnia recolit mente, non habeat saltem partem eorum sensuum, quos habuissimus, si Crucis Sacrificio assistissemus.

Pro 3. parte facile est consuetudine impios, qui pollutum magni hujus Myſterii sanctitatem per immodeſtias, scandala, & impietates, quas committunt. His satis est ostendere, 1. Peccata, quæ committunt, immediate dirigi contra Jesum Christum in loco, & eodem tempore, quo ille offert se pro illis Patri suo. 2. Illos instaurare circumstantias contumeliosissimas Passionis ejusdem. 3. Illos sese indignos præbere, qui participes fiant meriti, & fructus hu-

jus Sacrificii, & qui per impletatem suam inevitabilem in caput suum reprobandem detorqueant, &c. *Disputatum ex Abate Boleau modice inflexum.*

IV. Eo in consilio, quod mihi est differendi apud vos de hoc Religionis actu, qui nos incessanter cum Jesu Christo crucifixio conjungit, de angusto, & unico hoc Christianæ Religionis Sacrificio, in quo Dei Filius postquam semel obtulit seipsum pro peccatis nostris in ara Crucis, hodierna die nobis esse voluit Hostia Propitiationis ad expandendam crimina, quæ contra divinam Majestatem committimus; verbo, de hoc amoris, fideique Myſterio, cui adeo frequenter interestis, in eo inquam consilio, quod mihi est apud vos verba faciendi de adorabili hoc Myſterio, duo mihi tantum vobis ostendenda sunt.

1. Natura, & præstantia Sacrificii Missæ.

2. Dispositiones, cum quibus illi interesse debeamus, videlicet, cum reverentia, & timore cumque omnibus pietatis sensibus, quibus pares sumus. *Fleſchier.* Sacrificium seorsim a Sacrificante non potest concipi: sed Jesus Christus offerens se in Sacrificio manibus propriis, instituit duo. 1. Ordinem Sacrificantis, vel Sacerdotis præditi potestate, & jure in Corpus suum ad illud in Altari sacro immolandum: quæ in re consideranda sunt qualitates, quæ requirebat Deus in Sacerdotibus legis antiquæ, & inferendum est, quod potiori jure debeant isti esse Sancti, & vocati a Deo ad hoc Ministerium, per vocationem adeo singularem. Quamnam esse debet Sanctitas Hominis electi, & deputati, ut sit mediator Deum inter, & ceteros homines? quam excelsum, & excellens ministerium? quæ sublimes requiruntur qualitates, ut huic homo respondeat, & hoc satis digne sustineat? 2. præscriptis Sacramentalibus suis, ut offerant Deo Sacrificium hoc in nomine, & persona ipsius, ita ut substituatur in locum ipsius, ejus vicem gerant, ac teneant locum, loquentes non solum verbis ejusdem, sed etiam in ipſius persona, qui Corpus Christi ore sacro confectum, inquit S. Hieronymus, hæc facite in meam commemorationem, & sensus horum verborum duo continet necessario, videlicet, institutionem Sacerdotii, & finem Sacrificii, in Jesu Christi nomine instituti.

Sacrificium Missæ in sua Unitate complectitur omnia legis antiquæ Sacrificia, quorum virtus erat divina; aliud enim pro objecto habebat Entis supremi adorationem; alius finis erat gratias agendi pro acceptis beneficiis; per aliud illius, a quo offerebatur, expiabantur noxæ, & offensiones; & per aliud gratie petebantur. Sed solum Missæ Sacrificium omnia collegit, Sanctus Paulus ait, & profecto per hoc Sacrificium adoratur Deus, & gratie aguntur celeſti Patri. 2. Per hoc ipsum tamquam medium supremum, Dei hæctur Justitia. 3. Per hoc ipsum funditur Gratia, Deo omnipotenti ad divinam illius misericordiam promerendam.

V. Ut intelligamus quantum cum reverentia, & quibus cum Pietatis, & Religionis sensibus, Sacrificio Missæ interesse debeamus, satis est animadvertere. 1. Quæ sint hujus Sacrificii qualitates. 2. Quæ esse debeant qualitates adstantium illi; quod esse poterit partitionis loco in hujusmodi argumento.

Punctum primum, quod pertinet ad qualitates Sacrificii, ostendendum est. 1. Sacrificium generatim esse actionem augustissimam Religionis; hoc omnem illius gloriam, constituit; ideoque nulla unquam Religio fuit, quæ careret Sacrificio; & Religiones omnes, licet fallissimæ, hanc tamen gloriam semper appetierunt. Si autem hæc est actio præcipua, præstantissima, & amplissima Religionis, quæ temeritas, quæ stultitia est adesse illi, ut fit, sine mentis applicatione, & indecoro habitu Corporis, non dicam insolenti? Si ita te geris cum agitur in Mando de majoris momenti re aliqua, de negotiis dumtaxat humanis, nonne haberis tamquam homo mentecapus, & omnis expertus Judicii? 2. hæc est actio, cujus finis essentialis, & proprius character est, Deum colere: quod cum ita sit de alia quapiam re cogitare, dum Sacrificium peragitur; de profanis rebus sermonem miscere; nonne, quantum in te est, hoc est Sacrificii finem evertere? 3. hæc actio est, publica, & sollemnis protestatio submissionis Creaturæ, & reverentia, quam suo debet Creatori, & medium ab eo institutum, ut publice præsterit illi cultum adorationis suæ: quod igitur malum est, cum, qui habere debemus nostræ submissionis testimonium, non nisi vanitatis nostræ spectatores habeamus? 4. Sacrificium solum est medium electum a Deo, ut illi præstemus publice cultum adorationis; nisi illum in hac adoraveris occasione, quomodo nam ipsum honorabis, &c.

Punctum alterum; si qualitates Sacrificii nos jubent illi, summa cum reverentia interesse, qualitates eorum, & quæ eidem intersunt, non minorem habent necessitatem. 1. Interferimus Sacrificio quatenus testes illud nostra præsentia, probaturi. 2. Quatenus Ministri illud cum Sacerdote oblaturi. 3. Quatenus victimæ immolanda cum Jesu Christo, qui principalis est victima. Ut simus testes Sacrificii, nos convocat, & in unum cogit Ecclesiæ, ideoque non nisi fideles.